

דרנגר (דוידזון) טובה (גוסטה)

(1917-1943?)

(Tova [Gusta Dawidson] Draenger). חברת מחתרת ומחברת תולדותיה. דר' נולדה בקרקוב, מ-1938 היתה חברת מרכז 'עקיבא' בעיר, והיא ובעלה לעתיד שמשון דרנגר ערכו את שבועון הנוער 'צעירים'. בעת הכיבוש הנאצי היתה דר' ממייסדי 'החלוץ הלוחם' – הארגון הלוחם של הנוער היהודי החלוצי בקרקוב – וחברה פעילה בו.

ב-22 בספטמבר 1939 נאסרו היא ושמשון דרנגר באשמת השתייכות לחוג אירנה הרנד, האוסטרית האנטי-נאצית. בדצמבר 1939 שוחררו שניהם ממחנה טרופאו (Troppau), חידשו את הפעילות החינוכית התנועתית בקרקוב ובורשה ואירגנו בשתי הערים הללו מחדש את 'עקיבא' (1940).

ב'ארגון החלוץ הלוחם' עסקה דר' בעיקר בסיוע לבעלה בזיוף תעודות לצורכי הארגון. ב-18 לינואר 1943 הסגירה עצמה לגסטפו, לאחר שנודע לה על מאסרו של בעלה שמשון, כי השניים הסכימו ביניהם, שאם ייאסר אחד מהם השני יסגיר עצמו. מ-18 בינואר 1943 עד 29 באפריל 1943 ישבה בכלא מונטלופיך וכתבה את זכרונותיה, שלימים התפרסמו כ'יומנה של יוסטינה' (תל-אביב תשל"ח), במטרה להנציח את סיפור 'המרד האחרון' בקרקוב. היומן נכתב על דפי נייר טואלט בכמה עותקים, בסיוען של חברותיה למחתרת שהיו כלואות עמה בתא המאסר. היומן נותן, כלשונה, 'תמונה נאמנה של המרד האחרון והעז ביותר של אנשים צעירים', ועוסק בתולדות תנועת 'עקיבא' וארגון 'החלוץ הלוחם' מאפריל 1941 עד מרס 1943. בדרך נס השתמרו 15 מתוך 20 פרקי היומן, והם מתארים את התקופה שמ-23 באוגוסט 1942 עד 26 בנובמבר 1942.

ב-29 באפריל 1943 הצליחה דר' לברוח מכלאה ולחדש יחד עם בעלה את פעילותה המחתרתית ביערות וישניץ (Wisnicz). שם סייעה דר' בהוצאת בטאון המחתרת 'החלוץ הלוחם'. ב-9 בנובמבר 1943 הסגירה עצמה שנית לידי הנאצים בעקבות תפיסת בעלה שמשון, כפי שעשתה ב-18 בינואר 1943. גורל השניים איננו ידוע וככול הנראה נרצחו.